

Sygn. akt II AKa 275/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA – Anna Kalbarczyk

Sędziowie: SA – Przemysław Filipkowski

SA – Dorota Radlińska /spr./

Protokolant: Mateusz Jasik

przy udziale Prokuratora Macieja Dejaka

po rozpoznaniu w dniu 08.07.2022 r.

sprawy

D. B. ur.(...) w W. s. A. i E.,

oskarżonego z art.156§1 pkt 2k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa- Praga w Warszawie z dnia 25.03.2021r.

sygn. akt VK 279/20

I. Zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że:

- rozwiązuje orzeczenie o karze łącznej w punkcie III;

- w ramach przypisanemu oskarżonemu czynu w punkcie I przyjmuje, że działał on w warunkach obrony koniecznej, której granice przekroczył i czyn ten kwalifikuje z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 25 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 60 § 1 i 6 pkt 2 k.k. wymierza mu karę 2 /dwóch/ lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 85§1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 §1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego oraz orzeczoną powyżej łączy i wymierza mu karę łączną 2 /dwa/ lata i 1 /jeden/ miesiąc pozbawienia wolności ;

III. w pozostałym zakresie wyrok w zaskarżonej części utrzymuje w mocy;

IV. na podstawie art. 63§1 i 5 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 01.10.2020r. godz. 18:00 do dnia 08.07.2022r. ;

V. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego, wydatkami obciążając Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 275/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa- Praga w Warszawie z dnia 25.03.2021 r. sygn. akt V K 279/20 .

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

w całości

# na niekorzyść		
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<i>1.3.2. Podniesione zarzuty</i>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka	

	zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Nie dotyczy – Sąd II instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego		
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków

Lp.	Zarzut	
1.	Apelacja obrońcy 1. obraży art. art. 7 kpk, 2. błędu w ustaleniach faktycznych.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Apelacja obrońcy Zarzuty obraży art. 7 kpk oraz art. 410 k.p.k.		

były częściowo zasadne. Rację miał bowiem skarżący podnosząc, iż działanie D. B. stanowiło działanie w ramach obrony koniecznej. Analiza materiału dowodowego w tym w szczególności zeznań samego pokrzywdzonego nie pozostawia wątpliwości, iż zdarzenia z udziałem pokrzywdzonego i oskarżonego miała dynamiczny przebieg i charakteryzowały się wieloetapowością. Nie ulega wątpliwości, iż pierwotne zachowanie oskarżonego opisane w punkcie 2 aktu oskarżenia /punkt II wyroku nie zaskarżony apelacją/ było karygodne i kara taka została mu wymierzona. W zdarzeniu tym nie uczestniczył natomiast B. Z.. Dalsze zdarzenia już z udziałem pokrzywdzonego w sposób jednoznaczny wskazywały, iż B. Z. poproszony o pomoc przez młodszego brata w poszukiwaniach psa, w momencie kiedy zobaczył oskarżonego i uzyskał informację od K. B., iż jest on sprawcą wcześniejszego zajścia / że to właśnie on kopnął psa/ przystąpił do „wymierzenia sprawiedliwości” we własnym zakresie. Zarówno materiał dowodowy, jak też ustalenia Sądu I instancji są w tym zakresie jednoznaczne. Wskazać należy iż to pokrzywdzony jako pierwszy użył przemocy w stosunku do oskarżonego. Końcowa faza zdarzenia wyglądała w ten sposób, że to oskarżony uciekał, a pokrzywdzony biegł za nim trzymając w ręce

kij, a następnie kijem tym wykonał zamach w kierunku D. B.. Już chociażby te dwa elementy zdarzenia, które ustalone zostały przez Sąd I instancji nakazywały wnikliwie przeanalizować zarzucony oskarżonemu czyn w punkcie I aktu oskarżenia przez pryzmat instytucji z art. 25§2 k.k. Nie sposób bowiem uznać, aby sprawca wcześniejszego inkryminowanego zdarzenia w razie skierowania przeciwko niemu zachowań wynikających z zemsty, pozbawiony byłby możliwości skorzystania z instytucji z art. 25 k.k. To właśnie w tej końcowej fazie całego zdarzenia z udziałem pokrzywdzonego i oskarżonego doszło do zadania ciosu nożem w twarz B. Z. przez oskarżonego. Poprzedzający bieg wypadków wyglądał w ten sposób, że D. B. trzymając w ręku nóż uciekał, a za nim biegł trzymając w ręku drewniany kij pokrzywdzony. W pewnym momencie oskarżony jednak się zatrzymał i oczekiwał na pokrzywdzonego. To właśnie wtedy pokrzywdzony dobiegł i zaczął wymachiwać trzymanym w ręku kijem w kierunku oskarżonego. Reagując na takie zachowanie, oskarżony zadał pokrzywdzonemu cios trzymanym w ręku nożem w twarz. Instytucja obrony koniecznej uregulowana w art. 25 k.k. w paragrafie 1 stanowi, iż „Nie popełnia przestępstwa, kto w obronie koniecznej odpiera

bezpośredni, bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro chronione prawem.” Nie może ulegać wątpliwości, że zachowanie pokrzywdzonego stanowiło bezpośredni i bezprawny atak co najmniej na zdrowie oskarżonego. W tych okolicznościach D. B. miał prawo atak ten odeprzeć. Nie zmienia tego fakt, że oskarżony zaprzestał dalszej ucieczki przed pokrzywdzonym. Bo przecież pokrzywdzony nie odstąpił dobrowolnie od zaatakowania oskarżonego, wręcz przeciwnie w dalszym ciągu realizował swoje zamierzenie. Wobec takiej postawy B. Z., D. B. przysługiwało prawo do obrony koniecznej, gdyż był osobą zaatakowaną i odpierając ten atak, który był atakiem bezpośrednim i bezprawnym prawo to realizował. Nie ulega jednak wątpliwości, iż prawo do obrony koniecznej poprzez treść paragrafu 2 art. 25 k.k. doznaje pewnych ograniczeń w szczególności poprzez regulację odnoszącą się do „niewspółmierności obrony”. Chodzi o sytuację, w której sprawca stosuje sposób obrony niewspółmierny do niebezpieczeństwa zamachu. W ocenie Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie taka sytuacja miała miejsce. Sąd II instancji podziela wyrażany w doktrynie i orzecznictwie pogląd, iż osoba napadnięta ma prawo odpierać zamach wszelkimi dostępnymi środkami, które są konieczne do zmuszenia napastnika do odstąpienia

od kontynuowania zamachu. Użycie określonych środków do odparcia ataku musi znajdować uzasadnienie w konkretnym zdarzeniu. Stosowanie w tej materii swoistego automatyzmu byłoby nieuprawnione a co za tym idzie nieprofesjonalne. W przedmiotowej sprawie oskarżony posłużył się nożem odpierając atak. Nie sposób uznać, aby środek którego użył oskarżony był nieadekwatny do obrony przed atakiem pokrzywdzonego. Chodzi jednak o sposób, w jaki środek ten, tj. nóż został przez oskarżonego użyty. D. B. nie próbował odstraszyć pokrzywdzonego, czy też zaatakować inną część jego ciała, np. rękę w której trzymał on kij. Oskarżony zadał pokrzywdzonemu cios nożem bezpośrednio w twarz. W żadnym też razie nie było podstaw do uznania, że był to cios przypadkowy, np. w wyniku podjętej obrony i wymachiwania nożem „na oślep”. W okolicznościach przedmiotowego zdarzenia, mając przy tym na uwadze wcześniejsze zachowania zarówno oskarżonego, jak też pokrzywdzonego, zdaniem Sądu Apelacyjnego D. B. przekroczył granice obrony koniecznej poprzez zastosowanie sposobu niewspółmiernego do niebezpieczeństwa zamachu. Przy czym zachowanie to w żadnym razie nie było podyktowane działaniem pod wpływem strachu lub wzburzenia

**usprawiedliwionych
okolicznościami zamachu.**

**Ustalając, że oskarżony
przekroczył granice obrony
koniecznej Sąd Apelacyjny
uznał za zasadne
zastosowanie wobec D. B.
instytucji nadzwyczajnego
złagodzenia kary. Do
przekonania takiego Sąd
Apelacyjny doszedł po analizie
całokształtu ujawnionych
okoliczności obciążających i
łagodzących
charakteryzujących D. B.
i jego czyn, które
pozostają w ścisłym związku
z zasadami wymiaru
kary. W szczególności Sąd
miał na uwadze skutek,
jaki został spowodowany
zachowaniem oskarżonego
działającego w warunkach
przekroczenia granic, a
także jak dalece nastąpiło
przekroczenie tych granic.
Nie bez znaczenia była także
postawa pokrzywdzonego
także podczas procesu przed
Sądem I instancji. Rezultat
tej analizy wskazywał
jednoznacznie na przewagę
okoliczności
przemawiających na korzyść
oskarżonego, co w relacji do
dolnej granicy ustawowego
zagrożenia przewidzianego
za przestępstwo, którego
się dopuścił doprowadziło
do wniosku, że nawet
najniższa kara przewidziana
za to przestępstwo byłaby
niewspółmiernie surowa.
Wymierzając oskarżonemu
karę pozbawienia wolności w
warunkach jej
nadzwyczajnego złagodzenia
Sąd miał na uwadze
dyrektywy sądowego**

wymiaru kary i baczył, aby wymierzona kara pozbawienia wolności spełniła swoje funkcje zarówno prewencyjne, jak też resocjalizacyjne.

Wymierzając oskarżonemu karę łączną Sąd miał na uwadze treść art. 86§1 k.k. oraz art. 85a k.k. , tj. cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Wnioski

o zmianę

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Wobec uznania w części zarzutów apelacyjnych za zasadne- także wnioski uznać należało za częściowo zasadne .

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU

1.

Nie wystąpiły.

Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności

Nie dotyczy.

<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p><u>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u></p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Wyrok w pozostałej /niezmienionej/ części.</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Wobec nie uwzględnienia apelacji w tej części.</p>	
<p><u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u></p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>
<p>II. zmieniono wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwiązano orzeczenie o karze łącznej w punkcie III; - w ramach przypisanego oskarżonemu czynu w punkcie I przyjęto, że działał on w warunkach obrony koniecznej, której granice przekroczył i czyn ten zakwalifikowano z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 25 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 60 § 1 i 6 pkt 2 k.k. wymierzono mu karę 2 /dwóch/ lat pozbawienia wolności; II. na podstawie art. 85§1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 §1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego oraz orzeczoną powyżej połączono i wymierzono mu karę łączną 2 /dwa/ lata i 1 /jeden/ miesiąc pozbawienia wolności 	
<p>Zwięźle o powodach zmiany</p>	
<p>Wobec częściowego uwzględnienia zarzutów apelacyjnych /szczegółowa argumentacja wskazana wyżej/.</p>	

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>		
1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
Nie dotyczy		

<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	na podstawie art. 63§1 i 5 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 01.10.2020r. godz. 18:00 do dnia 08.07.2022r.	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2. 2.	zwolniono oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając wydatkami Skarb Państwa

7. PODPIS
Anna Kalbarczyk Przemysław Filipkowski Dorota Radlińska

<u>1.3 Granice zaskarżenia</u>		
Wpisać kolejny numer załącznika 1		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Orzeczenie Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 25.03 2021 r., sygn. akt V K 279/20	

<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	#w całości		
#w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		

#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana